

بر همه چیز صحنه نگذارید!

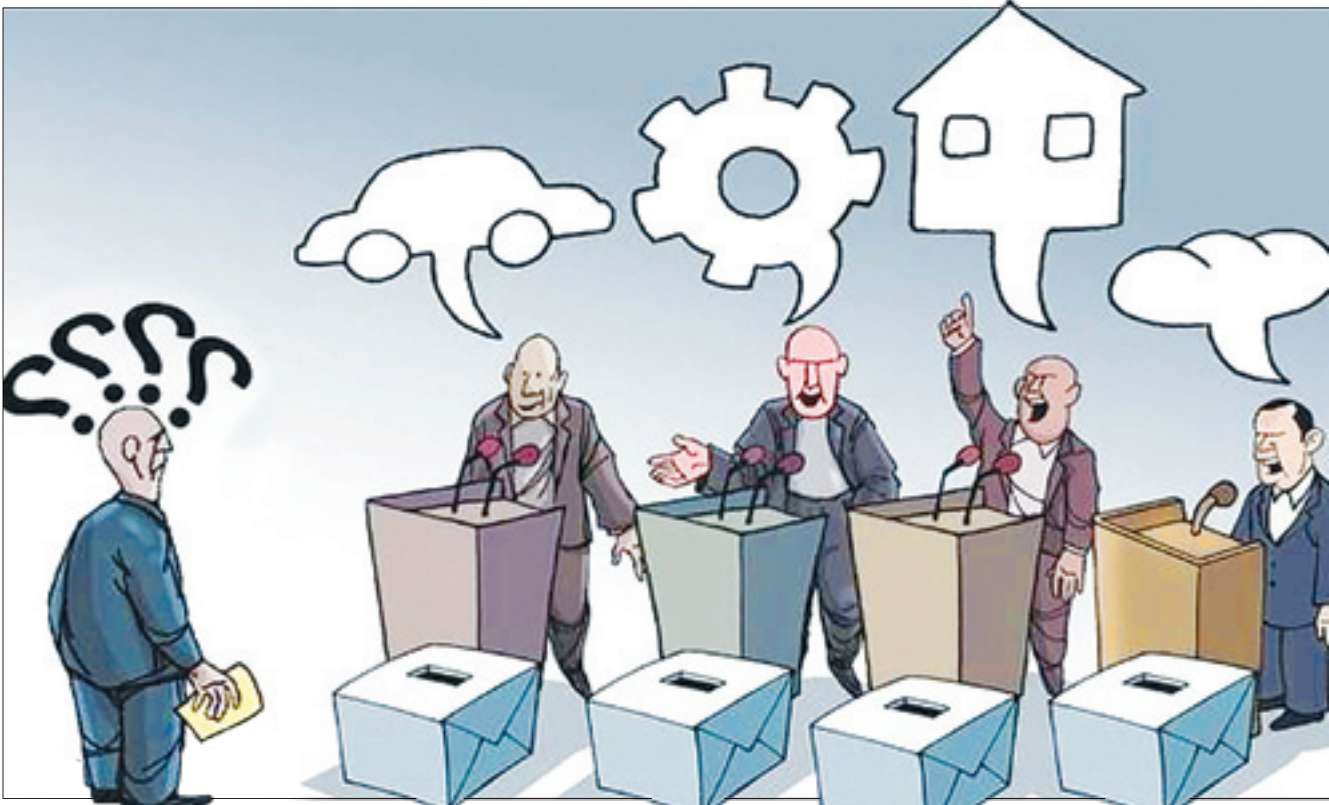
آیا مردم و رسانه‌های ما توانستند در موضوع انتخابات سواد رسانه و آگاهی عمومی را کسب و ایجاد کنند یا نه؟ دو کارشناس رسانه به این سؤال پاسخ داده‌اند. تقی جلالی مشاور رسانه‌ای رئیس دفتر تبلیغات اسلامی تهران و حسن میثمی پژوهشگر رسانه‌های اجتماعی.

جلالی: من به بحث قدرت رسانه‌ای اشاره می‌کنم. قدرت رسانه‌ها در این است که برخی مواقع حقیقت را وارونه جلوه دهند و یکی از کارهایی که رسانه‌های معاند انجام می‌دهند خیلی تمیز و مرتب حقیقت را وارونه جلوه می‌دهند. نقش رسانه‌های داخلی ما علاوه بر اینکه سواد رسانه‌ای در جامعه بالا برود این شاید دست‌نیافتنی باشد که همه جامعه به یک سواد رسانه‌ای بالا برسند ولی از این سمت رسانه‌ها باید این قدرت را داشته باشند که بتوانند این وارونه جلوه دادن‌ها را برای مردم تبیین کرده و تشریح کنند. یکی از دلایلی که مردم شاید از توانمندی‌های خودشان استفاده نکنند آن فشارهای معیشتی و در پی آن فشار روانی است که روی مردم است. اینجا وظیفه رسانه این است که به کمک مردم بیاید و این وارونه جلوه دادن رسانه‌های معاند را خنثی کند. یعنی اوقات باید دفاع کنیم، بعضی موقع‌ها باید حمله کنیم. آن رسانه‌ای که دارد از فلان طیف حمایت می‌کند یا می‌گوید شما مشارکت نکنید، در انتخابات شرکت نکنید؛ دوست من نیست، دشمن من است ولی باید این را به باور پذیری در جامعه برسانیم. این وظیفه رسانه است. نامیدی را به جامعه پمپاژ نکنیم، خیلی از کارهایی که در جامعه ایجاد می‌شود و انجام می‌پذیرد برای مردم خوب است ولی تحت‌الشعاع برخی بوق‌های تبلیغاتی قرار می‌گیرد لذا نقش رسانه اینجایان است که واقعیت‌ها را بالا بیاورد، امیدها را در جامعه پمپاژ کند. بی‌طرفی این است که شما بیابید واقعیت‌های جامعه را گفته و بدین نیاشید. الان رسانه و وظیفه‌اش خیلی سنگین است که باید نقشه‌های رسانه‌های معاند را برمال کند که نگذارند پانس و ناامیدی در جامعه ایجاد شود و مشارکت از بین برود یا حتی شود. این وظیفه اصلی رسانه است که باز خوانی توانمندی‌های نظام جمهوری اسلامی است و این توانمندی‌ها را بولد کردن و بالا آوردن خودش در حس اعتماد به نفس و غرور در جامعه خیلی تأثیر دارد و می‌تواند مشارکت را بالا بیاورد.

میثمی: هر شخصی در جامعه یک همجای دارد از اطلاعاتی که از رسانه‌های مختلف دریافت می‌کند. کلی از این اطلاعات، اطلاعات جعلی و فیک‌نیوز است. اولین گام سواد رسانه‌ای این است که بتوانم تشخیص دهم کدام درست است و کدام غلط و من حداقل در سابقه ۲۰ ساله کار رسانه تا الان این‌قدر افکار عمومی را بدون دفاع این همه رسانه‌های ندیده‌ام یعنی اتفاقی که الان دارد می‌افتد و افکار عمومی بدون هیچ دفاعی تحت همه اطلاعات غلط یا فیک‌نیوز قرار گرفته واقعاً مردم را بی‌دفاع کرده و مردم به نظر من خیلی راحت حتی اطلاعات غلط و اخبار جعلی را باور می‌کنند. اگر بشود با کشور دیگری مقایسه کرد آیا مردم کشور دیگر این‌قدر تحت همه اطلاعات غلط و اخبار جعلی هستند یا نه؟ گرچه موضوع اخبار جعلی در کل دنیا موضوع داغی است ولی حتماً باید یک مقایسه تطبیقی انجام شود. یک بخش دیگر این است که بالاخره رسانه‌های خودمان هم به صورت ایده‌آل کار نکنند و دچار نقص‌هایی هستند. کاری که باید بکنیم چیست که منجر به آن سواد شود هر اخباری را که می‌شنویم همان اول در ذهن مان صحنه نگذاریم، بگذاریم یک جست‌وجوی انجام شود از چهار تا خبرگزاری ببینیم بهر سیم منابع موثق و معتبر را چک کنیم، یک‌سری روش‌ها این طوری است؛ یک بخش این است که حتماً ما مردم را به این دانش مجهز کنیم البته تشخیص اینکه خبر فیک است یا درست برای من رسانه‌های هم سخت است حتی ممکن است منابع موثق هم گاهی اشتباه کنند.

«من قال» مهم است!

حرف اول

کبری آسوپار

«انتخابات، تبلیغات و سواد رسانه»، این سه عبارت کنار هم، اگر عمیق و در مسیر درست قرار بگیرند، به یقین می‌توانند انتخابی درست‌تر را برای هر برهه‌ری رقم بزنند. بدون داشتن سواد رسانه‌ای، مخاطب در از دام خلاف واقع گویی، مغالطه‌ها، عملیات‌های روانی، مواضع عوام‌فریبانه (پوپولیستی) و فراقلمی‌های کاندیداها یا انتخابات سرگردان می‌شود و در نهایت هم از انتخاب درست بازمی‌ماند. همه‌مان یقیناً این حدیث علوی را شنیده‌ایم که «انظر الی ما قال و لا تنظر الی ما قال»؛ (حکمت را از هر کسسی که نزد تو می‌آورد فرابگیر و نگاه کن به آن چه گفته می‌شود نه به گوینده سخن). در واقع حدیث علوی در مقام دعوت به آموزش علم و حکمت است. اما در انتخابات اغلب آنچه گفته می‌شود، حکمت و حرف خوب است و کسی در مقام معرفی خود و برنامه‌هایش بدگویی نمی‌کند! همه طرف‌دار آزادی، اصلاح ساختارهای غلط، حقوق بانوان، مبارزه با فساد، رفع تبعیض و... هستند؛ حال باید حرف همه را بپذیریم؟ طبعاً انتخابات مقام شناخت افراد است و گوینده اهمیت دارد و سخن هم از باب آنکه ابزاری برای شناخت گوینده یا همان کاندیدا است، اهمیت می‌یابد. پس از این توضیحات، حال چگونه باید کاندیدای صادق و کاذب را از سخنان آنان شناخت؟ دو نکته در این مسیر اهمیت دارد:

سخن‌های خوب نامزدها را با سابقه کار آنها و نحوه عملکرد آنان بسنجیم. کاندیدایی که از اخلاق می‌گوید ولی در همین تبلیغات و مناظره‌ها بی‌احترامی و توهین و تهمت جزئی ثابت از کلامش است، آیا باید حرف خوب او را بپذیرفت؟ کاندیدایی که صداوسیما را با کلیدواژه رسانه انحصاری نقد می‌کند و می‌گوید من مخالف سانسور هستم، اما خود سال‌ها معاون سیاسی سازمان صداوسیما و مسئول بسیاری از همان حذفیاتی بوده که حالا سانسور می‌نامد، آیا باید حرف او را بپذیرفت؟

پس از ۵ سال وقفه

سند صیانت از کودکان در فضای مجازی تصویب شد

به این توافق رسیدند که باید با هرزه‌نگاری کودک در فضای مجازی مقابله شود.

تا سال ۲۰۱۰ در برخی جوامع به صورت توسعه یافته یا محدود، مجموعه متنوعی از اقدامات مربوط به صیانت از کودکان در فضای مجازی تدوین شد و در ایران نیز از اواسط دهه ۸۰ به این مسئله به صورت جدی‌تر پرداخته شد به نحوی که وزارت ارشاد و مرکز رسانه‌های دیجیتال، پلیس فتا و سازمان فناوری اطلاعات اقدامات ترویجی در این رابطه انجام دادند. در سال ۸۸ که قانون جرایم رایانه‌ای به تصویب رسید، بحث هرزه‌نگاری مرتبط با کودک و نوجوان در مواد ۱۴ و ۱۵ آن دیده شد و به دادگاه‌ها صلاحیت داده شد تا بتوانند با موضوعات مربوط به آن برخورد کنند اما آنجا که در این زمینه نقص مقررات‌گذاری و سیاست‌گذاری دیده می‌شد، مرکز ملی فضای

ایران از اواسط دهه ۸۰ به مسئله صیانت از کودکان در فضای مجازی به صورت جدی‌تر پرداخته شد به نحوی که وزارت ارشاد و مرکز رسانه‌های دیجیتال، پلیس فتا و سازمان فناوری اطلاعات اقدامات ترویجی در این رابطه انجام دادند

دوم آنکه با توجه به امکانات و شرایط کشور سابقه کار آنها و نحوه عملکرد آنان بسنجیم. کاندیدایی که از اخلاق می‌گوید ولی در همین تبلیغات و مناظره‌ها بی‌احترامی و توهین و تهمت جزئی ثابت از کلامش است، آیا باید حرف خوب او را بپذیرفت؟ کاندیدایی که صداوسیما را با کلیدواژه رسانه انحصاری نقد می‌کند و می‌گوید من مخالف سانسور هستم، اما خود سال‌ها معاون سیاسی سازمان صداوسیما و مسئول بسیاری از همان حذفیاتی بوده که حالا سانسور می‌نامد، آیا باید حرف او را بپذیرفت؟

دوم آنکه با توجه به امکانات و شرایط کشور سابقه کار آنها و نحوه عملکرد آنان بسنجیم. کاندیدایی که از اخلاق می‌گوید ولی در همین تبلیغات و مناظره‌ها بی‌احترامی و توهین و تهمت جزئی ثابت از کلامش است، آیا باید حرف خوب او را بپذیرفت؟ کاندیدایی که صداوسیما را با کلیدواژه رسانه انحصاری نقد می‌کند و می‌گوید من مخالف سانسور هستم، اما خود سال‌ها معاون سیاسی سازمان صداوسیما و مسئول بسیاری از همان حذفیاتی بوده که حالا سانسور می‌نامد، آیا باید حرف او را بپذیرفت؟

خبر

در دسر چند میلیون دلاری پخش عکس خصوصی برای اپل

شرکت اپل برای حل و فصل پرونده شکایت یک زن که عکس و ویدئوهای شخصی‌اش از گوشی آیفونی که به تعمیرگاه فرستاده بود پخش شد، میلیون‌ها دلار به او پرداخت کرد. این غول دنیای فناوری مبلغ یاد شده را پس از آن پرداخت که این زن که نامش اعلام نشده است، در سال ۲۰۱۶ گوشی تلفن خود را برای تعمیر به تکنسین‌های شرکت خدمات‌پاترون در ساکرامنتوی کالیفرنیا سپرده بود. بنا بر گزارش‌ها، دو نفر از کارکنان شرکت خدماتی یاد شده که از پیمانکاران شرکت اپل است، ۱۰ عکس برهنه و نیز ویدئویی از رابطه جنسی از این زن را در حساب کاربری خود این زن در فیس‌بوک بارگذاری کردند. پس از آنکه یکی از دوستان قربانی، به وی هشدار داد، او آنها را از صفحه‌اش برداشت. این زن از اپل شکایت کرد و به جرم نقض حریم خصوصی و ایجاد سرخوردگی عاطفی، پرونده‌ای پنج میلیون دلاری تشکیل داد. بنا بر گزارش‌ها، حالا روند رسیدگی به این پرونده به پایان رسیده و اپل به پرداخت «چند میلیون دلار» به این زن موظف شده، اما مبلغ دقیق اعلام نشده است.

در دهه ۸۰ در ایران فیلمی خصوصی از یک بازیگر جوان در قالب سسی‌دی به شکل گسترده پخش شد اما قوانین نصفه و نیمه و اجرای ضعیف قانون باعث شد تا آن قاجحه اجتماعی محکوم و مجازات‌شونده‌ای نداشته باشد. در هنگام مواجهه با فیلم خصوصی زندگی محکوم، شرعاً ملکش هستیم که از تماشا‌ی آن خودداری کنیم. نباید آن را باز نشر کنیم و از قضاوت در مورد زندگی شخصی دیگران خودداری کنیم.

جایزه ویژه پولیتزر

به ضبط و پخش کننده صحنه قتل جورج فلوید

هیئت داوران پولیتزر جایزه «استناد ویژه» را به نوجوانی اعطا کرد که فیلم قتل جورج فلوید توسط یک افسر پلیس را ضبط و پخش کرد؛ فیلمی که اعتراضات جهانی را علیه بی‌عدالتی نژادی برانگیخت. دارنلا فریزیر، ۱۸ ساله در مراسم جایزه پولیتزر مورد تقدیر قرار گرفت. در استدلال اعطای این جایزه بیان شد که فریزیر «به خاطر ضبط شجاعانه قتل جورج فلوید، ویدئویی که اعتراضات علیه خشونت پلیس در سراسر جهان را برانگیخت و نقش حیاتی شهروندان در جست‌وجوی حقیقت و عدالت روزنامه‌نگاران را برجسته کرد» واجد شرایط تشخیص داده شد.

بایدن دستور ترامپ برای ممنوعیت «تیک‌تاک» و «وی‌چت» را لغو کرد

بایدن دستور ترامپ مبنی بر ممنوعیت اپلیکیشن‌های «تیک‌تاک» و «وی‌چت» را لغو کرد و دستور بررسی جدید صادر کرد. روتنر خبر داده که بایدن دستور ترامپ مبنی بر ممنوعیت اپلیکیشن‌های «تیک‌تاک» و «وی‌چت» را لغو کرد و دستور بررسی جدید صادر کرد. رئیس‌جمهور جو بایدن روز چهارشنبه مجموعه‌ای از دستورات اجرایی مربوط به دوره ترامپ را که می‌خواستند استفاده از «WeChat» (وی‌چت) و «TikTok» (تیک‌تاک) را ممنوع کنند، پس گرفت و به اتاق بازرگانی دستور داد تا تگ‌های امنیتی ایجاد شده توسط این برنامه‌ها و سایر برنامه‌ها را بررسی کند. دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق تلاش کرده بود کاربران جدید را از بازگویی برنامه‌ها منع کرده و سایر معاملات فنی برنامه کوتاه‌اشتراک ویدئو تیک‌تاک و وی‌چت متعلق به چین را ممنوع کند که به طور مؤثر استفاده از برنامه‌ها در ایالات متحده را مسدود می‌کند. دادگاه‌ها جلوی این دستورات را گرفتند و هرگز عملی نشدند. یک مقام کاخ سفید گفت بررسی جداگانه امنیت ملی ایالات متحده از تیک‌تاک که در اواخر سال ۲۰۱۹ آغاز شده همچنان فعال و در حال انجام است و از ارائه جزئیات خودداری کرد. یک مقام دیگر دولت به خبرنگاران گفت: کاخ سفید همچنان در مورد خطرات داده‌های کاربران تیک‌تاک بسیار نگران است. دستور بایدن وزارت بازرگانی را به نظارت بر برنامه‌های نرم‌افزاری مانند «تیک‌تاک» که می‌تواند امنیت ملی ایالات متحده را تحت تأثیر قرار دهد، ملزم می‌کند و همچنین توصیه می‌کند طرف مدت ۱۲۰ روز از داده‌های ایالات متحده توسط شرکت‌های تحت کنترل دشمنان خارجی محافظت کند. مسئولان «تیک‌تاک» و «وی‌چت» هنوز در مورد این اقدام بایدن واکنشی نشان نداده‌اند.